

Положителни практики за детско включване в ЕС: деца с увреждания

Детското включване във всички аспекти на модерното общество е от особена важност за доброто развитие на децата. Освен това е изключително важно децата от уязвими групи, които вече са маргинализирани в обществото, да имат по-големи възможности за участие и гласът им да бъде чул. Настоящият доклад е базиран на доклада на ЕК „Оценка на законодателството, политиките и практиките на детско включване в Европейския съюз“¹, който разглежда нивото на включване на деца от уязвими групи.

Децата с увреждания са друга група деца, които са с ниско ниво на включване. Още повече, изглежда че няма законодателни мерки, които да са насочени изключително и само към тази група деца и тяхното включване, съществуващото законодателство е само от гледна точка на правата. Има няколко причини за липсата на специално законодателство и усилия, насочени към децата с увреждания. Много страни, например Литва, подценяват поне на половина броят на децата с увреждания. Друга причина е, че липсва специфично оборудване и условия, от които децата с увреждания се нуждаят. В допълнение, основната бариера изглежда е вярването, че децата с увреждания не са способни да участват във взимането на решения. В Европа като цяло, но особено в Източна Европа, съществува стигма, свързана със специалните потребности и в допълнение към културата на патернализиране спрямо тези деца, което ограничава участието им в обществото като цяло.

Добрите практики, които се припознават, обикновено се свързват с достъпа до специалисти като например специализирани училища и НПО. Асоциацията за подкрепа на хората с интелектуални затруднения в Словакия реализира проект в партньорство с НПО от четири други страни, който проект цели повишаване на уменията на деца и дори на възрастни за само-застъпничество. В Испания фондация FEAPS² осъществява проект на име V.I.D.A. Този проект работи за засилване на включването на деца със забавяне в развитието чрез насърчаване на тяхното самоопределение, давайки им способността да взимат решения за собственото им бъдеще. Друг добър пример за това как да се достигне до децата с увреждания, за да се отвори път за тяхното участие в обществото, беше видян в Ирландия. През 2010г. е имало национално допитване относно опита на децата в държавни институции, но е било трудно да се вземе мнението на децата с увреждания, тъй като те са имали трудности да използват собствения си глас. За да разреши този проблем, страната стартира паралелен процес, който осигурява допълнителна подкрепа за тези деца, позволявайки им те да изразят своите собствени мнения и идеи³.

Автор: Kareem Korayem, for Child Protection Hub for South East Europe, 2016.

¹ <http://childhub.org/child-protection-online-library/evaluation-legislation-policy-and-practice-childparticipation-0>

² <http://www.feaps.org/>

³ http://www.dcy.gov.ie/documents/publications/LTOV_report_LR.pdf